

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobkyně **SKLÁRNÝ MORAVIA, akciová společnost**, se sídlem Úsobrno 79, zastoupené JUDr. Ondřejem Stehlíkem, LL.M., MBA, advokátem se sídlem Praha 5, U Trezorky 921/2, proti žalovanému **Ministerstvu průmyslu a obchodu**, se sídlem Praha 1, Na Františku 1039/32, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 11. 2024, č. j. 3 A 61/2023 – 44,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalovaný, jako poskytovatel dotace, usnesením ze dne 30. 3. 2023, č. j. MPO 36369/2023, zastavil řízení o žádosti žalobkyně ze dne 8. 2. 2023, č. 2291001246, podané v rámci Výzvy 1 z *Programu podpory na zvýšené náklady na zemní plyn a elektřinu v důsledku mimořádně prudkého růstu jejich cen* (dále jen „Výzva“ a „Program“) podle § 14j odst. 4 písm. b) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) (dále též „ZRP“), již požadovala dotaci v částce 19 651 105,83 Kč. Důvodem zastavení řízení bylo, že žadatelka neodpovídá okruhu oprávněných žadatelů o dotaci podle Výzvy z Programu (velké podniky), jelikož spadá do kategorie malých a středních podniků (dále též jen „MSP“).

[2] Proti usnesení žalovaného podala žalobkyně žalobu k Městskému soudu v Praze, který ji shora uvedeným rozsudkem jako nedůvodnou zamítl.

[3] V žalobě žalobkyně namítala nezákonnost napadeného usnesení spočívající v diskriminačním vyloučení MSP z okruhu oprávněných žadatelů. Uvedla, že je jednou ze čtyř skláren vyrábějících obalové sklo v České republice, přičemž jako jediná spadá do kategorie MSP. Ostatní tři podniky, které jsou velkými podniky, podporu obdržely. Žalobkyně tvrdila, že nastavení podmínek Výzvy vytváří „*dvojí metr*“ a vede k nerovnému zacházení mezi subjekty působícími na stejném trhu. Popsala dopady energetické krize na své podnikání, včetně odstavení části výroby, propouštění zaměstnanců a omezení investic. Uvedla, že ačkoli byla energetickou krizí významně zasažena, byla z podpory vyloučena pouze z důvodu své velikosti. Připustila přitom, že si byla vědoma nesplnění podmínek Výzvy, žádost však podala za účelem umožnění soudního přezkumu podmínky dle čl. 5.1 písm. b) Výzvy, kterou považuje za neopodstatněnou a *zjevně nepřípustnou*.

[4] Městský soud v Praze vyšel z čl. 5.1 písm. b) Výzvy, podle něhož je oprávněným žadatelem pouze subjekt, který má alespoň jedno odběrné a předávací místo, na něž se nevztahuje nařízení vlády č. 298/2022 Sb., ve znění pozdějšího nařízení vlády č. 343/2022 Sb.; reflektoval rovněž § 14 a § 14j zákona o rozpočtových pravidlech (dále jen „ZRP“). Připomněl, že na dotaci zásadně není právní nárok a že poskytovatel řízení zastaví, neodpovídá-li žadatel okruhu oprávněných subjektů vymezenému ve výzvě.

[5] Městský soud upozornil, že negativní rozhodnutí o dotaci podléhá soudnímu přezkumu, ten je však u tzv. „nenárokových dotací“ omezen. Žadatel totiž nemá právo na samotné poskytnutí dotace, nýbrž na dodržení řádného procesu, jenž zaručuje rovné zacházení a dodržení předem stanovených pravidel. Soud proto nepřehodnocuje politické rozhodnutí o tom, komu má být podpora určena, ani vhodnost nastavení podmínek, ale zkoumá pouze to, zda poskytovatel postupoval v mezích zákona, bez svévole a diskriminace. Zásah do obsahu výzvy by přicházel v úvahu jen výjimečně, pokud by stanovená podmínka byla neopodstatněná a v demokratickém právním státě skutečně zjevně nepřípustná.

[6] K námitce žalobkyně, že čl. 5.1 písm. b) Výzvy je diskriminační, městský soud uvedl, že se nemůže jednat o diskriminaci (přímou ani nepřímou), jelikož podmínky byly formulovány ve Výzvě tak, aby v obecné rovině působily vůči těm žadatelům, jimž byly určeny, stejně. Určený okruh adresátů byl předem vymezen, rovněž vyloučení žadatelů, kteří nesplňovali stanovené podmínky oprávněného žadatele o dotaci, bylo stejné pro všechny potenciální žadatele v obdobném postavení. Z podpory byly vyloučeny všechny malé a střední podniky bez rozdílu; žalobkyně přitom sama nesporevala, že do stanoveného okruhu oprávněných příjemců dotace nespadá. Odlišné zacházení mezi velkými podniky a MSP vycházelo z předem stanoveného cíle podpory, jímž bylo zmírnění dopadů růstu cen energií na podniky, na něž se nevztahovalo cenové nařízení vlády. Takové vymezení adresátů podpory nepředstavuje přímou ani nepřímou diskriminaci. Program byl navíc notifikován a schválen Evropskou komisí a poskytovatel nemohl jednotlivým subjektům udělovat výjimky.

pokračování

[7] Městský soud tak neshledal, že by napadená podmínka dosahovala intenzity zjevně nepřipustného zásahu. Námitky týkající se postavení žalobkyně na trhu, jejího daňového zatížení či závěrů jiných orgánů nepovažoval za právně relevantní. Navržené důkazy považoval buď za nadbytečné, nebo za nerozhodné; novou námitku, že žalovaný mohl vyhlásit národní program podpory pro MSP bez využití prostředků EU, označil za opožděnou, neboť byla uplatněna až v replice k vyjádření žalovaného.

[8] Žalobkyně, dále jen „stěžovatelka“ napadla rozsudek městského soudu kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[9] Stěžovatelka městskému soudu vytýká, že nesprávně posoudil zásadní právní otázku týkající se diskriminační povahy podmínek Výzvy, a jeho rozhodnutí je proto nezákonné. Zásadně nesouhlasí se závěrem, že v daném případě nemohlo dojít k diskriminaci malých a středních podniků (MSP) jen proto, že byly z okruhu oprávněných žadatelů *a priori* vyloučeny.

[10] Podle stěžovatelky městský soud přehlédl, že diskriminace může spočívat již v samotném nastavení podmínek programu, nikoli až v jejich aplikaci na konkrétní žadatele. Skutečnost, že podmínky Výzvy byly formulovány obecně a dopadaly stejně na všechny subjekty, na něž se vztahovalo nařízení vlády č. 298/2022 Sb., podle ní nevylučuje jejich diskriminační povahu. Naopak právě tím, že oprávněnými žadateli mohly být pouze subjekty, na něž se cenové zastropování (plynoucí z nařízení vlády – pozn. NSS) nevztahovalo, došlo k předem danému vyloučení MSP bez objektivního důvodu, a tedy k porušení principu rovného zacházení mezi soutěžiteli na stejném trhu, čelícími obdobným ekonomickým dopadům.

[11] Stěžovatelka k ilustraci uvádí analogii se segregačními právními úpravami, aby zdůraznila, že skutečnost, že určitá skupina osob nemá vůbec přístup k určitému benefitu, nevylučuje existenci diskriminace; naopak může svědčit o jejím systémovém zakotvení. Závěr městského soudu, že k diskriminaci nemohlo dojít proto, že MSP nebyly vůbec oprávněny o dotaci žádat, tak podle stěžovatelky přehlíží samotnou podstatu tvrzeného nerovného zacházení.

[12] Dále stěžovatelka poukazuje na to, že po přijetí usnesení vlády ze dne 14. 12. 2022, č. 1063, došlo k rozšíření zastropování cen energií i na velké podniky, čímž se režim zastropování sjednotil pro MSP i velké podniky. Tím podle jejího názoru vznikl v dotačních podmínkách protiprávní stav, neboť velké podniky mohly současně využívat zastropování cen i čerpat přímé kompenzace z Programu, zatímco MSP možnost přímé kompenzace neměly. Tento stav měl podle stěžovatelky žalovaný napravit úpravou podmínek Výzvy či vyhlášením nové výzvy určené pro MSP, což však neučinil.

[13] V důsledku toho podle stěžovatelky podmínky Výzvy vykazovaly vadu spočívající v neopodstatněné a intenzivní diskriminaci, která může být zohledněna ve správním soudnictví, neboť představuje zjevně nepřipustné narušení principu rovnosti v demokratickém právním státě. Nastavení podpory mělo vyvolat výrazný nerovný efekt na relevantním trhu, pokud velké podniky byly zvýhodněny kombinací zastropování cen a přímé kompenzace, zatímco MSP takovou možnost neměly.

[14] Žalovaný ve svém vyjádření odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí a své vyjádření k žalobě, přičemž se ztotožnil se závěry městského soudu. Navrhl proto, aby kasační stížnost byla zamítnuta.

[15] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek městského soudu v mezích kasační stížnosti a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Ve věci rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2 s. ř. s.

[16] Nejvyšší správní soud úvodem konstatuje, že obsah a kvalita podané kasační stížnosti zásadním způsobem ovlivňují rozsah přezkumu i obsah rozhodnutí kasačního soudu. Je proto na stěžovateli, aby v kasační stížnosti konkrétně, srozumitelně a právně relevantně vymezil důvody, pro které považuje rozhodnutí krajského (městského) soudu za nesprávné. Nejvyšší správní soud proto nerekapituloval části kasační stížnosti (body III.–V.), v nichž stěžovatelka toliko podrobně opakovala skutkový stav, důvody pro podání žaloby, žalobní argumentaci, a závěry městského soudu, aniž by v nich byly obsaženy samostatné kasační body. Přezkum byl tudíž soustředěn na námitky formulované v bodu VI. kasační stížnosti nazvaném „*Nesprávné posouzení právní otázky Městským soudem v Praze*“, v němž byly koncentrovány všechny stěžovatelčiny námitky.

[17] V nyní projednávané věci je předmětem sporu otázka posouzení tvrzené diskriminační povahy podmínek Výzvy. Městský soud a žalovaný jsou toho názoru, že k nepřipustnému nerovnému zacházení vůči malým a středním podnikům nedošlo. Stěžovatelka naopak v kasační stížnosti setrvává na své předchozí argumentaci, že konstrukce oprávněných žadatelů o dotaci byla nastavena způsobem, který *a priori* bez legitimního důvodu vyloučil určitou kategorii podniků z možnosti čerpat přímou kompenzaci zvýšených nákladů na energie, a že městský soud tuto skutečnost nedostatečně zohlednil. Podle její argumentace nebylo kritérium založené na vztahu k režimu cenového zastropování (nařízením vlády) racionální, nýbrž vedlo k nepřiměřenému zvýhodnění jiné skupiny podniků. Nejvyšší správní soud ve shodě s městským soudem tento názor nesdílí.

[18] Nejvyšší správní soud předně konstatuje, že stěžovatelka brojí proti samotné konstrukci Programu a Výzvy; netvrdí, že by žalovaný rozhodnutím o zastavení řízení o její žádosti postupoval v rozporu se zákonem, či Výzvou. Již městský soud však přílehlavě poukázal na to, že taková argumentace naráží na limity soudního přezkumu v oblasti nenárokových dotací. Ze spisu plyne, že žalovaný postupoval vůči stěžovatelce v souladu s Výzvou i zákonem o rozpočtových pravidlech; neexistují indicie, že by stejná kritéria neuplatňoval i u jiných žadatelů (to stěžovatelka ostatně ani netvrdí). Není též sporu o tom, že stěžovatelka byla opakovaně vyzvána k odstranění vad žádosti a k doplnění údajů rozhodných pro posouzení její velikosti a postavení ve vztahu k režimu cenového zastropování. Teprve poté, co stěžovatelka nesplnila podmínky oprávněnosti žadatele, bylo řízení zastaveno. Nejednalo se tedy o svévolné odepření podpory, nýbrž o důsledek nedodržení předem stanovených a obecně aplikovatelných podmínek.

[19] Městský soud při svém posouzení správně vyšel z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu týkající se možnosti přezkumu rozhodnutí ve věcech tzv. nenárokových dotací (skutečnost, že se jednalo o nenárokovou dotaci, není mezi stranami sporná). Z této

pokračování

judikatury vyplývá, že žadateli o tento typ dotace nevzniká veřejné subjektivní právo na její poskytnutí, a že rozhodování poskytovatele představuje výkon správního uvážení v rámci realizace hospodářské a rozpočtové politiky státu. Úkolem správních soudů proto není přezkoumávat vhodnost, účelnost či ekonomickou efektivitu zvoleného modelu podpory, nýbrž toliko posoudit, zda poskytovatel postupoval v mezích zákona, dodržel předem stanovená pravidla a nepřekročil meze správního uvážení způsobem, který by bylo možné kvalifikovat jako svévolný, diskriminační či jinak protiústavní (srov. například rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2015, č. j. 9 Ads 83/2014 - 46, nebo rozsudek tohoto soudu ze dne 23. 5. 2018 č. j. 6 Afs 8/2018 - 37, č. 3976/2020 Sb. NSS; rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz). Rozšířený senát výslovně zdůraznil, že v oblasti nenárokových dotací neexistuje „*právo na výsledek*“, nýbrž toliko právo na řádný proces při rozhodování o žádosti. Soudní přezkum je tak v zásadě omezen na garanci řádného procesu, nikoliv přezkum obsahu samotných dotačních podmínek.

[20] Výkonná moc je při stanovování podmínek pro poskytnutí dotace nadána širokou úvahou (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2005, č. j. 2 Afs 58/2005 - 90, a ze dne 29. 10. 2009, č. j. 1 Afs 100/2009 - 63, č. 2332/2011 Sb. NSS.), tato úvaha však není zcela bezbřehá (viz rozsudky tohoto soudu ze dne 23. 5. 2018, č. j. 6 Afs 8/2018 - 37, č. 3757/2018 Sb. NSS a ze dne 15. 6. 2018, č. j. 5 Afs 7/2018 - 42). V posledně citovaných dvou věcech napadal stěžovatel zásahovou žalobou podmínky stanovené ve výzvě k překládání žádostí o podporu z Integrovaného regionálního operačního programu. Krajský soud žaloby odmítl s tím, že (dotační) výzva sama o sobě nemůže představovat nezákonný zásah a Nejvyšší správní soud tento názor aproboval. Pro nyní posuzovanou věc je podstatný zde vyslovený závěr, že dotační politika státu nemůže být zcela svévolná, a tudíž „*[z]ásah soudu do podmínek obsažených v takové výzvě [...] bude možný pouze ve výjimečných případech; např. pokud by dotace nebyla přiznána s odkazem na podmínku, která je neopodstatněná a v demokratickém právním státě skutečně zcela zjevně nepřijatelná. Obecně však výzvy není možné plně přezkoumávat v řízení o žalobě proti rozhodnutí o neposkytnutí dotace.*“ (viz odst. [23] odůvodnění rozsudku č. j. 6 Afs 8/2018 - 37).

[21] O extrémní případy podobného vybočení z jinak široké politické úvahy při nakládání s veřejnými prostředky se dle kasačního soudu bude jednat především ve dvou případech: *za první*, výzva obsahuje podmínku, která rozlišuje na základě kritérií, které jsou hodnotově v demokratickém právním státě naprosto nepřijatelné anebo, *za druhé*, ve výzvě obsažená podmínka není s to jakkoliv racionálně přispět k dotační výzvou sledovanému cíli (viz rozsudek tohoto soudu ze dne 21. 5. 2024, č. j. 1 Afs 25/2024 - 88).

[22] O *první typ případů* se bude jednat v situacích, ve kterých by byla (re)distribuce veřejných prostředků činěna na základě kritérií, která jsou sama o sobě v demokratickém právním státě problematická jako důvod rozlišování pro tento účel. Bude se jednat především o kritéria inherentně podezřelá a jako důvod rozlišování v tomto kontextu závadná, jako je rasa, etnický původ, postižení, sexuální orientace apod. Úvahy soudu v těchto případech pak budou obdobné situacím, kdy je rozlišování mezi lidmi navýsost podezřelé, narušující jejich rovnost a důstojnost v právech. Jsou proto podrobeny intenzivnímu přezkumu co do jejich souladu s čl. 3 odst. 1, respektive čl. 1 první věty Listiny základních práv a svobod [srov. kupříkladu nálezy Ústavního soudu ze dne 9. 2. 2021,

sp. zn. Pl. ÚS 106/20, bod 55, a ze dne 1. 10. 2019 sp. zn. Pl. ÚS 5/19 (N 168/96 SbNU 144; 303/2019 Sb.), bod 51].

[23] *Druhý typ případů* bude zahrnovat jakýkoliv jiný, „běžný“ způsob rozlišování, který není činěn na základě inherentně problematických důvodů. Bude se jednat o výjimečné případy, kdy lze stanovanou podmínku přístupu k dotaci označit za naprosto nepochopitelnou, *per se* nezpůsobilou jakkoli přispět k dosažení deklarovaného cíle dotačního programu. Taková podmínka musí s ohledem na deklarovaný konkrétní cíl postrádat základní racionalitu, čímž nutně dochází ke svévoli při nakládání s veřejnými prostředky.

[24] Platí tedy, že v drtivé většině případů, ve kterých zvolená kritéria či podmínky nejsou buď samy o sobě *a priori* morálně nepřipustné či s ohledem na dotační cíle naprosto iracionální, přísluší výlučně orgánu veřejné moci rozhodnout, za jakých podmínek budou nenárokové dotace poskytovány. Orgány veřejné moci tak mohou pochopitelně činit čistě na základě politické volby, sledující hospodářskou politiku státu.

[25] Stěžovatelka namítá, že i v tomto omezeném rámci přezkumu bylo nutno dospět k závěru o diskriminační povaze podmínek Výzvy. Nejvyšší správní soud proto přistoupil k hodnocení, zda podmínky kladené Výzvou na žadatele neatakují princip rovnosti zakotvený v čl. 1 a čl. 3 odst. 1 Listiny základních práv a svobod ve smyslu výše vymezeném. Tento princip ovšem neznamená požadavek absolutní rovnosti subjektů ve všech situacích, nýbrž zákaz rozlišování, které je svévolné, postrádá legitimní cíl nebo není přiměřené sledovanému účelu. Rozlišování mezi různými kategoriemi subjektů je v oblasti veřejných politik běžným a legitimním nástrojem, existuje-li pro to objektivní a rozumné odůvodnění. Ústavní soud i Nejvyšší správní soud opakovaně zdůrazňují, že porušení principu rovnosti je dáno teprve tehdy, je-li rozdílné zacházení založeno na irelevantním kritériu nebo postrádá racionální vztah ke sledovanému cíli (srov. nález Ústavního soudu ze dne 17. 5. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 36/93, či ze dne 28. 6. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 18/15).

[26] V projednávané věci bylo kritérium oprávněnosti žadatelů vymezeno jejich vztahem k režimu cenového zastropování podle nařízení vlády č. 298/2022 Sb., ve znění nařízení vlády č. 343/2022 Sb. Výzva stanovila, že oprávněnými žadateli jsou subjekty, na něž se tento režim nevztahoval. Toto vymezení bylo formulováno obecně, předem známým způsobem a bez individuální selekce. Kritérium nebylo založeno na osobních charakteristikách žadatelů, nýbrž na objektivním právním stavu vyplývajícím z jiného právního předpisu. Nejedná se tedy o rozlišování na základě inherentně podezřelého důvodu. Stěžovatelka sice poukazuje na to, že praktickým důsledkem bylo vyloučení malých a středních podniků z čerpání dotace, avšak samotný rozdílný dopad na určitou skupinu subjektů ještě neznamená porušení principu rovnosti, jak bylo vyloženo výše. Rozhodující je, zda existoval legitimní důvod pro takové rozlišení.

[27] V posuzované věci Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že k diferenciaci mezi MSP a velkými podniky vedly legitimní důvody. Program přímé kompenzace představoval jeden z nástrojů veřejné podpory reagujících na mimořádný nárůst cen energií. Cenové zastropování bylo nástrojem jiným, založeným na odlišné konstrukci zásahu do trhu. Vymezení oprávněných žadatelů sledovalo koordinaci těchto mechanismů a zabránění

pokračování

překryvu omezení či kompenzací těchto nákladů. Diferenciace mezi segmenty podniků tedy vycházela z ekonomické racionality; efektivitu zvoleného řešení soudu hodnotit nepřísluší. Není nicméně pochyb o tom, že velké podniky v energeticky náročných odvětvích mohly v případě náhlého kolapsu představovat systémové riziko pro hospodářství jako celek, zatímco segment MSP byl chráněn plošným a administrativně méně náročným mechanismem cenových stropů. Skutečnost, že zvolené nástroje nebyly identické, neznamena sama o sobě nerovnost; právo nevyžaduje jednotnou formu podpory pro všechny subjekty, nýbrž zákaz svévole.

[28] Tento závěr je navíc nutno posuzovat i v kontextu práva Evropské unie. Program byl koncipován jako opatření státní podpory ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU a realizován v režimu čl. 107 odst. 3 písm. b) SFEU na základě Dočasného krizového rámce Evropské komise přijatého v reakci na energetickou krizi. Tento rámec umožňoval členským státům přijímat mimořádná opatření, avšak současně kladl důraz na proporcionalitu a zákaz nadměrné kompenzace. Judikatura Soudního dvora Evropské unie opakovaně zdůrazňuje, že podpora musí být omezena na míru nezbytnou k dosažení sledovaného cíle a nesmí vést k nepřiměřenému zvýhodnění určitého podniku (srov. například věci C-730/79 *Philip Morris* a C-390/06 *Nuova Agricast*). Členský stát je proto oprávněn a povinen nastavit mechanismy, které zabrání duplicitní kompenzaci těchto nákladů. Omezení oprávněných žadatelů, vylučující beneficiary jiného kompenzačního režimu, tak odpovídá nejen vnitrostátnímu principu rovnosti, ale i unijním požadavkům na slučitelnost podpory s vnitřním trhem.

[29] Pokud stěžovatelka poukazuje na pozdější rozšíření cenového zastropování i na velké podniky a dovozuje z toho vznik nerovnosti, Nejvyšší správní soud sdílí závěr městského soudu, že se jedná o argumentaci nedůvodnou, a doplňuje, že tato argumentace opomíjí mj. časovou dimenzi věci.

[30] Jelikož se vývojem právní úpravy zabýval podrobně městský soud v odůvodnění svého rozsudku, Nejvyšší správní soud na tam uvedené odkazuje a pouze stručně uvádí, že z obsahu správního spisu plyne, že Program byl schválen jako opatření státní podpory podle Dočasného krizového rámce Evropské komise přijatého v souvislosti s agresí Ruska vůči Ukrajině a jeho realizace podléhala předchozí notifikaci a schválení Evropskou komisí. Nastavení okruhu oprávněných žadatelů proto nebylo výrazem nahodilé či izolované úvahy poskytovatele, nýbrž součástí komplexního systému veřejné podpory, který musel respektovat pravidla práva Evropské unie a podmínky stanovené Dočasným krizovým rámcem. Z časové souslednosti jednotlivých právních aktů vyplývá, že cenové zastropování podle nařízení vlády č. 298/2022 Sb. bylo postupně rozšiřováno a modifikováno. Současně však právní úprava výslovně předpokládala, že v případě velkých podniků bude výše přípustného majetkového prospěchu plynoucího z cenové regulace snižována o jiné formy podpory poskytnuté na úhradu nákladů na energie, tedy i o případnou podporu poskytnutou z Programu (srov. § 8a až § 8d nařízení vlády č. 298/2022 Sb.). Z toho plyne, že jednotlivé nástroje podpory nebyly koncipovány jako kumulativní bez omezení, nýbrž jako vzájemně provázané mechanismy, jejichž cílem bylo zabránit nadměrné či duplicitní kompenzaci těchto nákladů. Rozšíření cenového zastropování na velké podniky bylo doprovázeno principem započítávání a limitace přípustného majetkového prospěchu. Argument stěžovatelky o „dvojím čerpání“ tak vyvrací právní úprava. I tato skutečnost

svědčí o tom, že nastavení Výzvy sledovalo legitimní cíl spočívající v racionálním rozdělení veřejných prostředků a v respektování unijních pravidel veřejné podpory.

[31] Argumentace stěžovatelky založená na tvrzené „*bezprecedentní nespravedlnosti*“ dotační politiky tak míří spíše do sféry politického hodnocení vhodnosti zvoleného modelu podpory. Takové hodnocení však, jak bylo již opakovaně konstatováno, správním soudům nepřísluší. Úkolem soudu není přezkoumávat obsah a priority krizových ekonomických opatření státu. Pokud tedy podmínky Výzvy měly oporu v platném právu, byly notifikovány v režimu veřejné podpory a byly aplikovány rovně a předvídatelně, nelze dospět k závěru o jejich diskriminační či protiústavní povaze.

[32] Nejvyšší správní soud nepřehlédl ani argumentaci stěžovatelky založenou na historických analogiích se segregací. Takové srovnání však považuje za zcela nepřiměřené a právně irrelevantní. Rozlišování v projednávané věci nebylo založeno na diskriminačních nebo zákonem zakázaných charakteristikách, ale na objektivním právním kritériu spojeném s konstrukcí jiného kompenzačního mechanismu. Diferencování mezi jednotlivými kategoriemi podniků v oblasti veřejné podpory je běžnou součástí hospodářské politiky státu a samo o sobě není protiústavní, pokud má racionální základ.

[33] Tvrzení stěžovatelky, že energetická krize a mimořádný nárůst cen vstupů měly na její podnikatelskou činnost výrazně negativní, ba až kritický dopad, Nejvyšší správní soud nikterak nezpochybňuje. Tato skutečnost však sama o sobě nesvědčí o existenci diskriminačních podmínek v nastavení dotačního programu. Dotační pravidla jsou ze své podstaty nástrojem plošné hospodářské politiky a jejich zákonnost se posuzuje ve vztahu k celému segmentu adresátů, nikoliv optikou individuální ekonomické situace jednoho konkrétního subjektu. Skutečnost, že se stěžovatelka v důsledku nastavených parametrů (kategorie MSP vs. velké podniky) ocitla v méně výhodném postavení, než některé jiné subjekty (velké podniky) podnikající ve stejném oboru, je přirozeným důsledkem jakékoli kategorizace, která je v právu běžná. Veřejná podpora v režimu čl. 107 odst. 3 písm. b) SFEU nemá za cíl absolutní sanaci veškerých ztrát všech tržních subjektů, ale zmírnění dopadů systémové poruchy hospodářství. Právní stát negarantuje podnikateli ochranu před nepříznivými vnějšími vlivy trhu ani nárok na to, aby státní pomoc byla v každém jednotlivém případě stejně vysoká nebo poskytovaná stejnou formou. Pokud stát zvolil pro segment MSP jinou formu kompenzace (plošné zastropování), učinil tak s předpokladem, že tento nástroj lépe odpovídá typovým potřebám této skupiny. Individuální nepříznivost tohoto řešení pro stěžovatelku, která se může cítit více poškozena než velké podniky těžící z dotačního titulu, je projevem legitimní míry typizace. Sama okolnost, že v individuálních případech může mít obecné pravidlo na konkrétní subjekt tvrdší dopad, nečiní toto pravidlo diskriminačním, vykazuje-li rozumnou a objektivní vazbu na sledovaný účel (srov. již výše uváděnou judikaturu Ústavního soudu). Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že negativní situace stěžovatelky v rozhodném období je důsledkem tržní krize vyvolané bezprecedentním nárůstem cen energií, nikoliv důsledkem svévolné diskriminace ze strany poskytovatele dotace. Stát při koncipování pomoci postupoval systémově a stěžovatelkou namítaná „nespravedlivost“ nedosahuje intenzity porušení ústavně zaručeného práva na zákaz diskriminace.

pokračování

[34] Za daných okolností tedy Nejvyšší správní soud uzavírá, že podmínky Výzvy byly formulovány obecně, předvídatelně a bez prvků libovůle, jejich konstrukce sledovala legitimní cíl spočívající v koordinaci jednotlivých nástrojů veřejné podpory subjektů zasažených extrémním zvýšením cen energií a respektovala i požadavky unijního práva. Vláda a žalovaný postupovali v mezích své politické a ekonomické odpovědnosti. Skutečnost, že byly pro různé skupiny podnikatelů zvoleny různé formy pomoci (pro jedny primárně dotace, pro druhé primárně cenový strop), nelze považovat za diskriminaci, neboť obě skupiny se nacházely v odlišné výchozí pozici z hlediska dopadu krize na jejich vnitřní ekonomiku a schopnost zvládnutí administrativní zátěže. Diferenciace provedená v rámci předmětného programu je podložena objektivními okolnostmi mimořádné hospodářské situace a sledovala legitimní cíl udržení stability vnitřního trhu. Městský soud proto nepochybil, pokud námitku tvrzené diskriminace shledal nedůvodnou. Stěžovatelkou formulované kasační námitky tak nejsou způsobitelné zpochybnit zákonnost napadeného rozsudku.

[35] Nejvyšší správní soud z výše popsaných důvodů neshledal kasační stížnost důvodnou a nezjistil ani žádnou z vad, ke které by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Kasační stížnost proto zamítl podle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s.

[36] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti bylo rozhodnuto podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný sice měl ve věci plný úspěch, nevznikly mu však žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že se žádnému z účastníků náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. března 2026

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu